

Biztonságban tavainkon

A BM Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóság
és a Rádiós Segélyhívó és Infokommunikációs Országos Egyesület
információs kiadványa

A dolog háttérében a modern meteorológia alapvető sajátossága áll. Ha egy nagy területen kell előre jelezni az időjárás alakulását, az eredményesség akár 95% is lehet. Ahogy a terület mérete csökken, úgy csökken az eredményesség is. A Keszthely 5km-es körzetében kitörő vihar ugyanis váratlanul irányt válthat, és könnyen 20 km-rel odébb „köthet ki”.

Balaton: három medence, pontosabb viharjelzés

Mostanra azonban lehetővé vált a Balaton három részre osztása. Egy Keszthelytől Badacsonyig tartó nyugati, egy Badacsonytól Tihanyig tartó középső és egy Tihanytól Keneséig tartó keleti medence létrehozásával kényelmesebbé, „emberközelibbé” tesszük a balatoni viharjelzést, anélkül, hogy mindez a biztonság rovására menne. Ez hatalmas értékű beruházás és fejlesztés eredménye – bízunk benne, hogy mindezzel minden balatoni turista, vízisportot kedvelő és horgász tartózkodása kényelmesebbé válik.

A Balaton hárommedencés, sematikus viharjelzési ábrája

Kikapcsolódás

Akik hazánk tavaihoz igyekeznek, elsősorban valószínűleg „csobbanni” szeretnének: a balatoni, a Fertő-tavi, a Tisza-tavi vagy a Velencei-tavi strandok várják a fürödni vágyókat. Természetesen azok is megtalálják számításukat, akik nem úszva, hanem csónakon, vízbiciklin szállnak vízre; és azoknak sem kell csalódnium, akik tavaink körül kirándulva ismerkednének meg a természet csodáival.

Akármilyen kikapcsolódási formáról legyen is szó, van néhány szabály, amit érdemes betartani, és néhány jótanács, amit érdemes megfontolni annak érdekében, hogy a nyaralás valóban pihentető, problémáktól és veszélyektől mentes legyen. Összegyűjtöttük azokat az ajánlásokat, tippet, tudnivalókat és szabályokat, amelyeket fontos és érdemes ismerni. Ezek az információk tulajdonképpen függetlenek attól, mi az úticél – ugyanúgy igazak és érvényesek a Velencei-tó partján, mint a Balaton bármelyik strandján.

Fürdés

- Semmiképpen nem szabad a vízparton gyermeket felügyelet nélkül hagyni!
- Hat éven aluli, ill. úszni nem tudó 14 éven aluli gyermek csak felnőtt kíséretében fürödhet.
- Ne merészkedjen a mély vízbe! Tavainkon ennek határát „120 cm” feliratú tábla jelzi, ezen túl már nem biztonságos a fürdés, főképp nem gyenge úszóknak és gyermekeknek.

■ Mindig csak a kijelölt strandokon fürdjön! Ezeket tavainkon fehér alapú tábla jelzi, amely fekete emberalakot ábrázol stilizált kék hullámok között. (A fürdési tilalmat értelemszerűen ugyanennek a táblának egy piros vonallal áthúzott változata jelzi.)

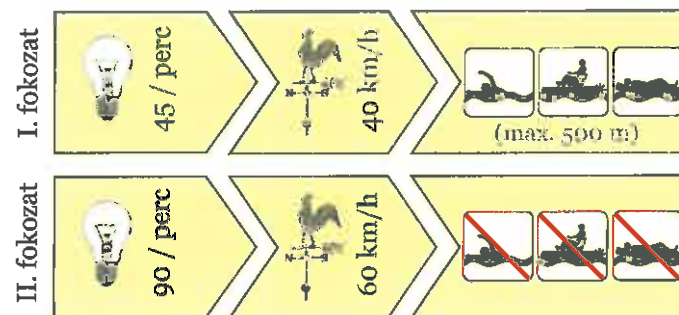
- Éjszaka és korlátozott látási viszonyok között ne fürdjön!
- Gumimatracról vagy vízbicikliről soha ne ugorjon a vízbe felhevült testtel! Arról is győződjön meg az ugrás előtt, hogy a meder nem túl mély-e.
- A „fejesugrás” rendkívül látványos, ám túl sekély víz esetén súlyos sérülésekkel járhat.
- Napozás után mindig hűtse le magát, mielőtt a vízbe merészkedne!
- Ne fürdjön közvetlenül étkezés, vagy szeszesital fogyasztása után!

Csónakázás, vízbiciklizés, szörfözés

- A vízbiciklin, csónakban mindig csak annyi személy tartózkodhat, amennyi engedélyezett.
- Még vízbiciklin vagy csónakkal se menjen ki a mély vízbe! Ha valaki véletlenül ki- vagy leesik az eszközről, a túl mély víz komoly veszélyeket tartogathat a számára.
- Minden utas, aki a csónakban tartózkodik, köteles mentőmellényt viselni.
- A viharjelző rendszer figyelése a csónakban különösen fontos!
- Ha bármilyen vízisport-eszközzel siklik a hullámokon, figyeljen a fürdőzőkre! Legalább 5 m távolságra kerülje ki őket, úgy, hogy a csónak és a közelebbi part között maradjanak.

Mit jelentenek a fokozatok?

Az **I. fokozat** (45 villanás percenként) azt jelenti, hogy erősödik a szél, annyira, hogy csónakkal, vitorlással vagy szörfrel már nem célszerű a part közelségét elhagyni. A fürdőzés legfeljebb 500 méterre a parttól, a bójáig lehetséges; fontos a gyermekek fokozott felügyelete.

A **II. fokozat** (90 villanás percenként) azt jelenti, hogy rövid időn belül vihar közeleg. Ekkor a vizet el kell hagyni!

■ Mennyire biztos a rendszer által jelzett vihar?

Tapasztalataink szerint a mai korszerű előrejelzés legalább 95%-os biztonsággal működik.

Fejlesztés: kényelem, ami nem megy a biztonság rovására

Akik az élet védelmére esküdtek fel, általában igyekeznek biztosra menni. Eddig ezért legnagyobb tavunk, a Balaton viharjelzési szempontból két nagy egységre, keleti és nyugati medencére volt felosztva. Ha az egyik nagy „tájegységen” valahol vihar készülődött, akkor az egész tájegységre viharjelzést adtak ki. Ezt szükségszerűen azt is eredményezte, hogy ha pl. Keszthelyen vihar volt, akkor az onnan 50 km-re lévő Sajkodon is viharjelzés volt érvényben; ez persze sokak számára kényelmetlenséget jelentett, nem értették, miért volt erre szükség.

Egy vihar még a szárazföldön is rendkívül nagy veszélyt jelenthet a kidőlt fák, leeső tetőcserepek, elmozduló tárgyak miatt. A nyílt vízben azonban még ennél is nagyobb a kockázat: a percek alatt hatalmasra korbácsolott hullámok nem csak a fürdőzőket, de még a kisebb csónakokat is elnyelhetik, a nagyobb hajókat is felboríthatják. Ennek „kivédésére” üzemel mind

a négy nagyobb tónál egy **bonyolult és összetett viharjelző rendszer**. Meggyőződésünk, hogy a rendszer megértése a nagyobb biztonságot szolgálja – engedje meg, hogy a leggyakoribb kérdésekre röviden válaszoljunk.

Mikor működik a rendszer? Minden év április 1-jétől október 31-ig.

Hogyan jelez a rendszer? Jól látható, sárga színű lámpák folyamatos villogással jelzik, ha vihar közeledik. A rendszer két fokozatban jelzi a vihar erősségét: ha I. fokú vihar várható, a lámpák 45-ször villannak percenként, ha II. fokú vihar várható, 90-szer. (Összehasonlításképpen: az autók indexlámpája általában szintén 90-et villan egy perc alatt; a másodfokú viharjelzés tehát nagyjából ennek felel meg, az elsőfokú jelzés ennél pedig jóval „lomhább”.)

Honnan „tudja” a rendszer, hogy vihar jön? A háttérben meteorológusok figyelik folyamatosan a tavak környékén uralkodó időjárást, és amennyiben az előrejelzések alapján úgy látszik, vihar készül, értesítik a jelzőrendszert működtető szolgálatot, akik működésbe hozzák azt.

Kirándulás, túrázás

Tavaink állat- és növényvilága lenyűgöző: a balatonfelvidéki erdők, dombok, a velencei-tavi, tiszai-tavi és fertő-tavi nádasok számos látnivalót kínálnak a gyalogos vagy kerékpáros természetjáróknak. Őrizzük meg ezeket unokáink számára is! A szemetelés nem csupán esztétikai probléma, a környezetet is károsíthatja – a legnagyobb károsító azonban a tűz, amely a száraz és meleg nyarak miatt akár egy hanyagul eldobott csikk miatt is hatalmas területeket emészthet el.

Az erdőkben a kiszáradt aljnövényzet hamar lángra kap; a nádasokban a tűz pedig óriási sebességgel terjedhet tova (a nád szára ugyanis száraz, belül üreges, emiatt hevesen és gyorsan ég). A Balatontól délre ráadásul több nagy kiterjedésű tőzegmező is található, ami a tűzveszélyesség szempontjából különösen problémás: a tőzeg ugyanis hetekig képes égni, eloltása rendkívül nehéz feladat, füstje pedig irritáló.

Kérjük ezért, hogy a tűzgyújtás szabályait rendkívül körültekintően tartsa be! Ha az erdők védelmében a száraz nyári időszakban általános tűzgyújtási tilalmat rendelnek el, az nem túlzott óvatosság – hosszú évek statisztikai adatai alapján biztosan állíthatjuk, hogy a kültéri tüzesetek kb. 90%-a felelőtlen tűzgyújtásra vagy dohányzásra vezethető vissza.

Ezért

- kérjük, informálódjon, van-e érvényben tűzgyújtási tilalom. Ha igen, szigorúan tilos tüzet gyújtani – még a kijelölt tűzrakó helyen is!
- figyelmesen olvassa el az erdei utak bejáratánál elhelyezett táblákat.
- szeles időben soha ne rakjon tüzet.
- a tűzrakó hely környékét mindig tisztítsa meg az éghető anyagoktól (száraz levelek, papír stb.), hogy elkerülje a véletlen balesetet!
- a tűzre mindig csak annyi fát tegyen, amennyi a sütéshez éppen szükséges.
- a tartalék tűzfát a tűztől távolabb (kb. 4-5 méterre) összerakva helyezze el.
- a tüzet soha ne hagyja őrizetlenül!
- ha abbahagyta a tüzelést, a lángokat vízzel locsolja le, vagy földdel teljesen takarja be!
- ha dohányozni szeretne, azt sose az erdőben, nádasban, tőzegmezőn, egyáltalán: ne a természetben tegye!

Ha Ön ugyan nem rakott tüzet, vagy nem is kíván tüzet rakni, de a környezetében elharapózott tüzre utaló jeleket észlel, kérjük, **segítse környezeti értékeink megóvását!** Így tehát

- ha a nádasok, erdők környékén tüzesetre utaló jeleket (pl. kiterjedt füstöt) észlel, késedelem nélkül jelezze a 105-ös vagy a 112-es telefonszámon!

Téli tudnivalók

Amint azt Ön is láthatja, a nyári utazáskor rendkívül sok tudnivaló, szabály van, amit érdemes figyelembe venni. Ám tavaink télen sem néptelenednek el: ilyenkor a nagy, befagyott vízfelületek remek lehetőséget kínálnak a korcsolyázásra, esetleg jégvitorlázásra vagy lékhorgászatra, akár egyénileg, akár az egész család számára.

Vitorlázás a Velencei-tavon

A Velencei-tavi vitorlázást alapvetően meghatározza a sekély, legtöbbször egy méteres vízmélység. Fontos tudnivaló, hogy a vitorlások „háborítatlanul” hajózhatnak itt, hiszen a belső égésű sport- és kedvtelési célú hajók közlekedése nem engedélyezett.

Hívószámok „Velencei-tavi ügyekben”

Segélyhívószám	Szervezet, intézmény	Milyen ügyben kérhető segítség?
22/355-003	Gárdonyi Rendőrkapitányság	vízirendészet, mentés
22/541-600	Fejér Megyei Rendőr-főkapitányság	vízirendészet, víziközlekedési információk
96/529-530	Fejér Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság	tűz, műszaki mentés, viharok stb.

A Velencei-tavi viharjelző-állomások

A Velencei-tó környékén az ábrán jelölt településeken található viharjelző állomások, melyek fényjelzésekkel figyelmeztetnek egy esetlegesen közelgő viharra.
A viharjelző-rendszer leírását (mely négy nagy tavunknál egységes) lásd a 19. oldalon!

Pákozd (Szúnyog-sziget)

Velence

Agárd

Velencei-tó

A Velencei-tó Magyarország második legnagyobb természetes tava. Természeti és földrajzi adottságainak köszönhetően a Balatonhoz hasonlóan hazánk legkedveltebb üdülőhelyeinek egyike, népszerű turistacélpont. Huszonhat négyzetkilométeres területének mintegy harmadát nádas borítja. A sekély víz hamar felmelegszik akár 26-

28 °C-ra, ezzel a Velencei-tó Európa egyik legmelegebb tava.

Milyen mély a víz?

A Velencei-tó alapvetően sekély, az átlagos mélysége kb. 1,5 méter (3 métert meghaladó mélység jellemzően kevés helyen, például a velencei kajak-kenu pályánál van). Ez természetesen nem jelenti azt, hogy ne kellene figyelni a biztonságos fürdözést jelző táblákra!

Hol lehet segítséget kérni?

A kiépített strandokon csónakkal felszerelt és képzett vízimentő teljesít szolgálatot, aki probléma esetén segítséget nyújt. A nagyobb strandokon ez mellett elsősegélynyújtó szolgálat is működik, ahol a kisebb sérüléseket szakszerűen el tudják látni. Amennyiben nagyobb probléma adódna, természetesen a szokványos segélyhívószámokon (104, 112) is kérhető segítség.

Télen is van azonban néhány jótanács és előírás, amit érdemes megfogadni, betartani. **Fontos például tudni, hogy**

- a tavak jegére csak akkor lehet rámenni, ha erre az önkormányzat engedélyt adott. Mindig kérjen az illetékes település önkormányzatától információt!
- a jég megfelelő vastagságra „hízásához” mindig több napos, legalább -10, -15 °C-os hideg kell.
- a jég gyakran „rián”, ami azt jelenti, hogy hosszanti repedések alakulnak ki rajta, ami sokszor igen erős, csattanó hanghatással jár. Ilyenkor veszélyes a jégen tartózkodni!
- a felelőtlen jégforgások által vágott lék jelentősen meggyengítheti a jeget.
- csak a kijelölt korcsolyázóhelyen érdemes tartózkodni.

Utazás

Az év nagy részében a közlekedés feltételei jók. Ha balesetet észlel, a 112-es segélyhívón keresztül értesítheti a mentésre jól felkészült szervezeteket. Fontos tudnia, hogy a veszélyes anyagot szállító, nagy járművek a nyári időszakban elkerülik a tavak körüli utakat (ez elsősorban a Balaton körüli sűrű forgalmú úthálózatra érvényes).

Ha netán ilyen jármű (például tartálykocsi) balesetét észleli, kérjük, haladéktalanul jelezze! Az ilyen, például üzemanyagot szállító tartálykocsik rakománya különösen az élővízre veszélyes, ezért mielőbbi beavatkozás szükséges. Ha télen indul útnak, alapvetően két információra van szüksége: időjárás-előrejelzésre (lesz-e pl. erős havazás), és a közutakkal kapcsolatos tájékoztatásra (hogyminden út járható-e).

Időjárás-előrejelzés

Az Országos Meteorológiai szolgálat honlapja a www.met.hu címen érhető el; információ kérhető az **1/346-4600** központi számon is.

A Fertő-tó három főbb jellegzetességgel bír: nagyobb területe Ausztriában húzódik; vize sekély; és a magyar részen a vízfelület majdnem 4/5-ödét nádasok borítják. A tó azonban nem csak természeti viszonyai miatt híres: növény- és állatvilága is egyedülálló. A tó partját nagy kiterjedésű nádasok szegélyezik, amely számos állatfaj számára biztosít életteret (mintegy harminc halfaj, valamint körülbelül háromszáz madárfaj fordul itt elő); több növényfaj kizárólag ezen a területen honos az országban. 2001-ben az UNESCO a Világörökség részének nyilvánította a tavat.

Milyen mély a víz?

A Fertő-tó nagyon sekély; átlagosan fél méter a vízmélység, de még a legmélyebb ponton sem több két méternél. Nem szabad azonban azt hinni, hogy ez miatt a viharok itt nem jelentenek veszélyt! Nagy viharok idején előfordul a különös jelenség, amit „ferde vízállásnak” hívnak: a szél egyszerűen „elfújja” az egyik parttól a vizet, a két legtávolabbi part között 20-30, de akár 40-60 cm vízszint-különbséget okozva néha.

Hol lehet segítséget kérni?

A kiépített strandokon csónakkal felszerelt és képzett vízimentő teljesít szolgálatot. A nagyobb strandokon kisebb baleset és sérülés esetére elsősegélynyújtó szolgálat is működik. Amennyiben nagyobb probléma adódna, természetesen az általános hívószámokon (104 vagy 112) lehet segítséget kérni.

A nyaralás egyik sarokköve a szállásunk, amely tulajdonképpen lakóhelyünket helyettesíti szabadságunk idejére – ezért érdemes megismerkedni az ilyen helyeken tapasztalható sajátosságokkal is.

A szállodákban, kempingekben többnyelvű tájékoztatót helyeznek el a betartandó szabályokról, és a tűz esetén végrehajtandó teendőkről. Szakítson időt arra, hogy ezekkel megismerkedik! Az Ön és családja biztonsága múlhat rajta; ebben a kérdésben egy általános kiadvány nem adhat tanácsot, hiszen minden szálláshely más.

Az apartmanokban és általában a magánszállásokon egy olyan jellegzetesség van, amely általánosságként megemlíthető: a konyhai tűzhely legtöbbször (palackos) propán-bután (közismertebb nevén „PB”) gázzal működik. Mivel a palack működése eltér a vezetékes gázétól, és a propán-bután is más jellemzőkkel bír a földgázhoz képest, érdemes fejben tartani néhány információt.

A PB gázpalack helyes használata:

- A szelepet csak a használatot megelőzően nyissuk meg!
- A használatot követően a szelepet zárjuk el!
- Ha a palack kiürült, bízsa cseréjét vendéglátójára, akinek már van ebben gyakorlata!
- A palackot ütögetni, elmozdítani, a csőbilincset elmozdítani stb. tilos!
- A hűvösebb napokon tilos a konyhai gázkészüléket fűtésre használni! A zárt térben ez ugyanis az oxigén csökkenéséhez vezet.

Ha PB gázpalackkal működő fűtőeszközt (pl. konvektort) használunk, tartsuk észben, hogy az égéshez szükséges levegőt a szoba légtéréből veszik el. Rendszeresen szellőztessünk, és éjszaka sose fűtsünk ilyen készülékekkel!

Ha mégis megtörtént a baj, azonnal hívjon segítséget! Az azonnali segítségnyújtás mellett érdemes a tűzoltósághoz fordulni abban az esetben is, ha az Ön tulajdonában tűzkár keletkezett. Az igazolást, amelyet a tűzoltóság kérésre kiad ilyen esetekben, tapasztalataink szerint megfelelő mind a külföldi, mind pedig a belföldi biztosítókkal történő ügyintézés során is.

Minden egyéb kárral kapcsolatban az ügyben eljáró hatóságoktól kell bizonyítványokat kikérni.

Amennyiben okiratok is megsérültek, vagy megsemmisültek a tűzben, azok pótlásáról a külügyminisztérium gondoskodik.

A Magyar Turizmus Zrt. non-stop hívható vendéginformációs száma az 1/438-8080 (magyar, angol és német nyelven beszélő diszpécserekkel).

Tűz, baleset

A legfontosabb teendők három egyszerű lépésben

Mi az elsődleges teendő?

Kapcsolja ki!

Ha járműtűzről van szó, állítsa le motort, ha lakástűzről, kapcsolja ki a közmvéket, különösen a gázt és a villanyt!

Menjen ki!

Ha járműtűzről van szó, hagyja el a járművet; ha lakástűzről van szó, menjen ki az utcára!

Hívja fel!

A tűzoltóságot a 105-ös közvetlen, illetve a 112-es általános segélyhívó számon.

Vitorlázás a Tisza-tavon

A „Tisza-tó kékszalagiáért” vitorlásverseny Európa legnagyobb tókerülő vitorlásversenye, a Balaton Kékszalag mintájára rendezik évente. Ez is jól mutatja a tó vitorlázás-rajongók közötti népszerűségét: a 126 négyzetkilométeres vízfelület kiválóan hajózható, közel egyharmada kis hajókkal is.

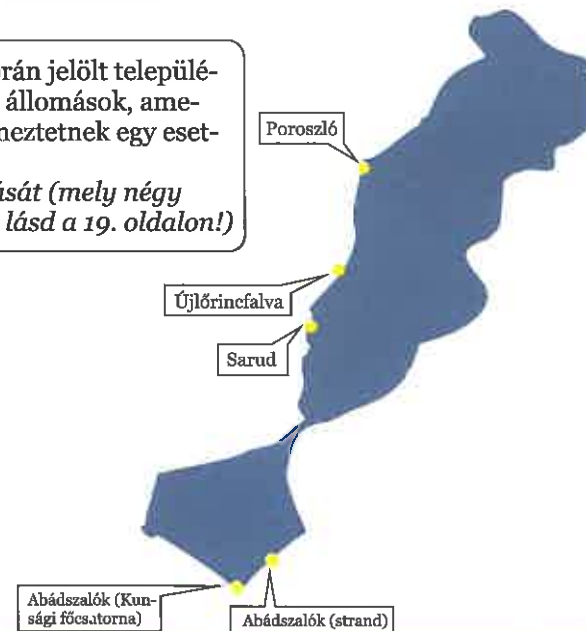
Hívószámok „Tisza-tavi ügyekben”

Segélyhívószám	Szervezet, intézmény	Milyen ügyben kérhető segítség?
36/558-309 20/432-7372	Kiskörei Vízügyi Rendőrőrs	vízrendészet, mentés
56/375-145	Tiszai Vízügyi Rendőrkapitányság	vízrendészet, víziközelkedési információk
56/510-045	Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság	tűz, műszaki mentés, viharok stb.

A tiszai viharjelző-állomások

A Tisza-tó környékén az ábrán jelölt településeken található viharjelző állomások, amelyek fényjelzésekkel figyelmeztetnek egy esetlegesen közelgő viharra.

A viharjelző-rendszer leírását (mely négy nagy tavunknál egységes) lásd a 19. oldalon!

A Tisza-tó régi neve – Kiskörei Víztározó – megmutatja, mi a tó elsődleges jellegzetessége: Magyarország legnagyobb mesterséges taváról van szó. Abban is különleges, hogy az „állóvíz” kifejezés nem is teljesen igaz rá, hiszen gyakorlatilag önálló mederben folyik rajta keresztül egyik

legnagyobb folyónk, a Tisza. Hossza 27 km, és több mint 40 négyzetkilométernyi sziget található rajta – kialakult ökológiájával, madárrezervátumával nem csak a fürdőzni vágyók számára lehet ideális.

Milyen mély a víz?

A Tisza-tó átlagos vízmélysége 1,3 m, a tényleges mélység a medencékben és öblözetekben igen változatos. A nagy kiterjedésű, a tó születése előtt gazdálkodásra használt közel sík területeken (rét, legelő, szántó, erdő) 0,8-2 m

között változik. A természetes vízfolyások, holtágak és öblítő csatornák vízmélysége 2-5 m közötti.

Összességében elmondható, hogy a parttól 500 méternél nagyobb távolságra nem biztonságos a fürdőzés – ezt azonban a strandokon táblákkal jelzik.

Hol lehet segítséget kérni?

A kiépített strandokon csónakkal felszerelt és képzett vízimentő teljesít szolgálatot. A nagyobb strandokon kisebb baleset és sérülés esetére elsősegélynyújtó szolgálat is működik. Az általános segélyhívószámok (104, 112) természetesen nagyobb problémák esetében hívhatók.

Mit mondjunk – tüzesetnél

HOL a tűz?

Pontosan hol van a tűz? Mi van a környezetében, mit, kiket veszélyeztet? Hogyan közelíthető meg a helyszín?

MI az, ami ég?

Milyen ingatlanról, területről van szó? Van szó életveszélyről?

KI a bejelentő?

Mi az Ön neve? Mi az Ön telefonszáma, ahol el lehet érni Önt szükség esetén?

Tűz, baleset

A legfontosabb teendők három egyszerű lépésben

Mit mondjunk – közúti balesetnél

HOL a baleset?

Milyen úton, milyen település milyen utcájában történt? Hogyan közelíthető meg, hol van pontosan?

MI történt?

Milyen járműről van szó, mennyire sérült? Hogyan borult fel, károsodott?
Különösen fontos: ha tartályautóról van szó, van-e rajta veszélyt jelző sárga tábla?

Ha igen, ne menjen 50 m-nél közelebb!

KI a bejelentő?

Mi az ön neve, telefonszáma?

